

Lär av naturen

Framtidskommissionens slutrapport, S-kongressen och vårdagjämningen är en till synes omaka trio, men här finns livsviktiga beröringspunkter.

Framtidskommissionen, under ledning av de fyra partiledarna i alliansregeringen, presenterade den 26 mars sin slutrapport. Man har jobbat under flera år och bara namnet "Framtidskommission" säger att den borde handla om väsentliga ställningstaganden. Jag letar upp avsnittet om hållbarhet. Det visar sig vara lätt att hitta kloka påståenden som till exempel att *"Historiskt och globalt är det ett faktum att ekonomisk tillväxt har resulterat i en negativ miljöpåverkan"*. Till skillnad från den vanliga retoriken om grön tillväxt kan man även läsa att de svenska koldioxidutsläppen inte har minskat, utan med hänsyn tagen till vår konsumtion har de istället ökat. Jag kan också ana Johan Rockströms avtryck i beskrivningen av de nio välbekanta planetära gränsvärdena och hans farhåga att vi är på väg att lämna Holocen.

Men trots mycket klokskap så hade räckt att läsa rubriken *"Den hållbara tillväxtens utmaningar"* för att inse att man inte vågar utmana någon grundbult.

Om Framtidskommissionens rapport var Reinfeldts bild av tillväxt och hållbarhet, så finner jag Löfvens syn i partiprogrammet som behandlades på S-kongressen veckan efter påsk.

Där finns klarsynta ord om att välståndsökningen som vi upplevde under hela 1900-talet byggde på tillgång till billig energi, framförallt olja, att utnyttjandet av ändliga resurser inte är hållbart och att vårt förhållningssätt till naturen måste ändras. Nästa steg i resonemanget är även det kristallklart och jag citerar: *"Detta måste ändras"*. Men, när man i nästa andetag hävdar att det är en tvingande uppgiften är att ställa om till en *"hållbar tillväxt"*, då är logiken och klarsynen som bortblåst.

En mening i programmet tilldrar sig min uppmärksamhet. Om den hade stått i ett annat sammanhang hade jag nog tagit den som en felskrivning, men detta är ett dokument där man med säkerhet vägt varje ord på guldvåg. Den lyder: *"Få saker har betytt så mycket för den svenska tillväxten som utbyggnaden av den generella välfärden"*. Löfven väljer att hålla tillväxtens fana högt.

Så långt de två partipolitiska utspelen. Nu till den tredje viktiga händelsen, vårdagjämningen som inträffade den 20 mars, för att vara exakt kl 12:02. Den tidpunkt då dag och natt, över hela jorden, var lika långa. Hos oss på norra halvklotet var det också dagen då tillväxten av dagsljus var som snabbast. Under flera månader, fram till de ljusa midsommarnätterna kommer dagarna att bli allt ljusare, men det går aldrig så fort som i slutet av mars. Under våren och försommaren avtar tillväxten för att under semestermånaden juli övergå i årstidernas trista lågkonjunktur med nedväxt av antalet soltimmar.

En och annan må tycka att det är udda att blanda hållbar utveckling, ekonomisk tillväxt och årstidernas växlingar, men för mig är det i allra högsta grad relevant. Tillväxt och nedväxt är naturliga företeelser. Årstidernas växlingar är en vacker bild av hur tillväxt följs av nedväxt som följs av tillväxt igen. Istället för att som i den politiska retoriken måla upp bilden av något lagbundet med ekonomisk tillväxt, borde vår lärdom vara att ta fasta på de naturliga cyklerna och se parallellerna mellan de två världarna.

Den riksdagsman som med myndig stämma propagerar för tillväxtstimulanser skulle göra sig till åtlöje om han motionerade om att kalendern skulle fixeras vid 20 mars, dagen då tillväxten av dagsljus är som störst. Hur svårt kan det vara?

Stellan Tengroth